

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА
са главног претреса одржаног дана 10. септембра 2019. године

Председник већа:

Дана 10. септембра 2019. године са почетком у 9 часова и 40 минута, у смислу члана 377 у вези са чланом 378 став 2 ЗКП, председник већа констатује да веће заседа у потпуном и неизмењеном саставу и да га чине судије [REDACTED] и [REDACTED], чланови већа и судија [REDACTED], председник већа, уз учешће записничара [REDACTED], те да су испуњени процесно-правни услови за отварање заседања.

Има ли примедби на састав већа?

Констатује, се да нема примедби на састав већа.

Председник већа отвара заседање у кривичном предмету Вишег суда у Београду-Одељења за ратне злочине К-По2 5/2018 у предмету против оптуженог Вида-Лујић Николе због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије, по оптужници Тужилаштва Брчко Дистрикта Босна и Херцеговина број Т 18 0 KTRZ 001199918 од 24. јануара 2018. године, а преузетој и уређеној оптужницом Тужилаштва за ратне злочине КТО број 4/2018 од 12. септембра 2018. године.

Констатује се да су на главни претрес приступили:

-заменик тужиоца за ратне злочине [REDACTED],

-оптужени Вида-Лујић Никола и

-бранилац оптуженог Марко Николић, адвокат [REDACTED]

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се главни претрес одржи.

Главни претрес је јаван.

Врши се аудио снимање главног претреса, а препис тонског записа биће саставни део овог записника.

У смислу члана 388 ЗКП главни претрес почиње кратким извештајем председника већа о садржини претходног рочишта за главни претрес где вас извештавам да је оно одржано 27. маја 2019. године и да су изведени докази испитивањем сведока, након чега је доказни поступак окончан и одређена завршна реч странака.

Дакле, дају се завршне речи странака.

ЗАВРШНЕ РЕЧИ СТРАНАКА

Изволите, тужиоче.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Хвала.

Поштовани суде, Тужилаштво сматра да је у потпуности доказало наводе оптужнице коју је преузело из Босне и Херцеговине, односно конкретно како сте рекли, Брчко Дистрикта, те да је извођењем доказа на главном претресу несумњиво утврђено да је оптужени Вида Лујић Никола извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва, тако што је силовао оштећену [REDACTED] на начин како је то описано у диспозитиву оптужнице.

Пре него што бих прешао на анализу конкретних исказа сведока, основаност наших оптужби, прошао бих само кроз неке опште заједничке елементе који су заједнички за сваки ратни злочин против цивилног становништва и који сматрамо да су испуњени и доказани од стране Тужилаштва и у овом конкретном случају. То су пре свега, да је оружани сукоб постојао, као један од битних елемената, затим да је у конкретном случају постојало кршење међународног хуманитарног права и да је то кршење било тешко; затим да је кривично дело које је стављено на терет оптуженом било извршено у контексту, односно у вези са оружаним сукобом и најзад, да је кривично дело почињено против особа које нису узеле активно учешће у непријатељствима, односно према заштићеним лицима, како то налажу Женеуске конвенције. То су значи елементи који би пре свега показали да су испуњени.

Кренуо бих од оружаног сукоба. Током суђења мислим да се као неспорна чињеница показало постојање оружаног сукоба као битног елемента кривичног дела ратног злочина. Оружани сукоб, као што је показано, а мислим да је то и општепозната ствар, трајао је у Босни и Херцеговини и у време извршења овог кривичног дела, а и пре тога, како на територији општине Брчко, тако и на целој територији Босне и Херцеговине и тај оружани сукоб, како смо и чули, што такође није спорно, одвијао се између припадника три оружане формације, три народа, односно српског, бошњачког и хрватског на територији Босне и Херцеговине у овом периоду. Такав оружани сукоб, такође, био је довољног интензитета, чули сте и представљао је по свом карактеру немеђународни, односно унутрашњи оружани сукоб и на које су примењиве одредбе Женеуске конвенције 4 о заштити грађанских лица из 1949. године, као и Допунски протокол 2 који говори о заштити жртава немеђународних сукоба. Оба, као што је то и Вама познато, ова међународна уговора, ратификована су од стране Народне скупштине. Ја мислим да је то број 24/50, ако се добро сећам. Из тих разлога, ове управо међународне уговоре Тужилаштво је и користило и цитирало као основ своје оптужбе и основ за наводе да су кршена правила Међународног хуманитарног права.

Будући да током главног претреса и припремног рочишта није било много спора, није много оспоравана чињеница постојања оружаног сукоба, мислим да и супротна страна то претерано није оспоравала. Нећу се више задржавати на оружаном сукобу. Међутим, само бих нагласио значи да у овом моменту, после свих предмета ратних злочина сматрам да је то општепозната околност, а ви сте, чисто да напоменем, чули и сведоке овде у судници који су говорили о интензитету тог сукоба, чули сте о уништавању моста у Брчком. Чак и сам окривљени је говорио овај о оним рововима, сукобима, тако да мислим да први овај заједнички елемент није споран.

Прешао бих зато на везу други елемент, односно везу између оружаног сукоба, између кривичног дела и оружаног сукоба, односно елемент да је кривично дело које је стављено на терет извршено у контексту тог оружаног сукоба о коме сам говорио. Ту бих само цитирао и праксу Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију која је примењива и овде данас код нас, која каже: „Да би се показао нексус између кривичног дела и оружаног сукоба, није потребно доказивати да је на подручју на ком су се десили злочини из оптужнице, било стварних борбених дејстава. Довољно је да су злочини за које се оптужени терети, били тесно повезани са непријатељствима која су се догађала на другим деловима територије под контролом страна у сукобу“. Дакле, не тражи се уско узрочно-последична веза између оружаног сукоба и почињеног злочина, већ да је постојање оружаног сукоба у ствари у знатној мери утицало на способност окривљеног, односно евентуалног починиоца да почини злочин или на његову одлуку да почини, на начин како почињења или на циљ са којим је почињен. Ми смо у предмету пред нама имали школски пример, прави школски пример коришћења контекста оружаног сукоба како би се извршило кривично дело. Другим речима, у ионкретном случају, управо је постојање оружаног сукоба на ширем подручју Брчког, омогућило оптуженом Вида Лујић Николи да носи униформу и оружје и да се слободно креће на територији под контролом војске којој је припадао и да најзад изврши насиље над породицом оног народа који се у таквим околностима налазио у ситуацији потпуне безизлазности и беспомоћности, односно према жени која ничим није представљала опасност по њега или њему ближњем. То су управо околности које је окривљени искористио, како би извршио кривично дело које му је стављено на терет и због тога је испуњен битан елемент, заједнички битан елемент кривичног дела ратног злочина.

Овде у овом моменту бих само застао да отклоним једну можда праву недоумицу у вези једног делимично везаног правног питања, а то је питање припадности оптуженог, окривљеног оружаним, једној од оружаних снага у сукобу. То наравно није елемент, посебан елемент кривичног дела ратног злочина и то је утврђено и међународном правом и праксом домаћег суда. Као извор Међународног права цитирао бих другостепену пресуду у предмету Акајесу Међународног кривичног трибунала за Руанду која се специфично бави овим питањем, а имамо и пред домаћим судом пресуде које се баве тим питањем, као што је пресуда Апелације Kz1 Po2 7/15 рецимо од 22.02.2016. године. Додао бих само и без обзира на ту праксу, врло је јасно, ја мислим, да припадност оптуженог оружаним снагама, није елемент простим језичким тумачењем кривичног дела које му се ставља на терет. Ви се сећате да тамо то кривично дело почиње одредницом „ко“, значи никакве ту недоумице нема, да чак и цивил може да изврши то кривично дело, а не само припадник оружаних снага. Међутим, ја када говорим сада о припадности оптуженог оружаним снагама, не говорим то као посебан елемент, него вам то говорим како бих показао како је он користио управо ту припадност оружаним снагама да изврши ово кривично дело које

испуњава онај претходни елемент, односно да је извршено кривично дело у контексту оружаног сукоба. И као такво могу само да кажем, да сте ви чули и да то није спорно и његове саборце, који су у својим изјавама и ранијим, а и пред вама, сведочили да је оптужени био припадник оружане јединице и не само да је био припадник, већ да је пре и током времена у коме је извршено кривично дело, носио и оружје и униформу. То су рецимо искази, само бих Вас подсетио, сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], из којих је јасно да је Вида Никица, сада Вида Лујић Никола био припадник јединице „Црвене беретке“, која је, ако се сећате, имала своје седиште у бесцаринској зони, при чему је ово прво двоје сведока које сам поменуо, у ствари су били припадници те јединице и његови саборци.

Са тим бих прешао на општи услов за постојање ратног злочина који се тиче статуса жртве особе која нема активну улогу у непријатељствима и као што ја мислим да није спорно, оштећена [REDACTED] је у време извршења кривичног дела била цивлно лице. Она наравно није била наоружана, нити је то ико покушавао да покаже, није била униформисана. Свакако није узимала никаквог учешћа у непријатељствима, бавила се, како сте видели, свакодневним уобичајеним пословима колико је то било могуће. Сећате се њене изјаве да је покушавала мислим у тим тренуцима када нема струје, да опере веш и да заврши неке ствари које је почела. И због свега тога, [REDACTED] у том смислу има статус заштићеног лица по Женевским конвенцијама, тако да је кривично дело ово које је стављено на терет оптуженом, извршено према посебној категорији становништва која је прописана чланом 4 Женевске конвенције из 1949. године.

Најзад, четврти елемент који сам Вам поменуо, да се ради о тешком кршењу Међународног права, оптужница се у овом предмету као што знате, заснива на члану 142 Кривичног закона Савезне Републике Југославије у вези са чланом 3 Женевске конвенције, оним заједничким чланом, који одражава темељне хуманитарне принципе на којима су засноване Женевске конвенције у целини. Заједнички члан 3., између осталог, је део међународног обичајног права, и сва кривична дела набројана у том члану, повлаче, што је битно, индивидуалну кривичну одговорност тих лица која су та дела извршила. То препознаје не само теорија, него и пракса која је већ дуго на том становишту. Значи, кривично дело силовања било је изричито прописано и Кривичним законом СРЈ, док се оно не помиње у заједничком члану 3 као такво. Међутим, заједнички члан 3, као што знате, прописује више ширих одредби које свакако забрањују силовања, као што су забране наношења повреда животу и телесном интегритету или повреда личног достојанства. Међутим, Протокол 2 члан 4 Женевске конвенције који је применљив, изричито у ставу 2 тачка е) прописује забрану вређања људског достојанства, међу којима је изричито наведено силовање као такво. У погледу кривичног дела силовања, неспорно је да оно представља део обичајног међународног права и то се доказује, између осталог, и тиме што је након велике Студије Међународног комитета Црвеног крста оно нашло своје место као правило 93 те Студије о обичајном праву која је узимала законодавство јуриспруденцију земаља, великог броја земаља где је утврђено значи да је силовање свуда представља део обичајног права. На основу свега тога, сматрам да извршење конкретног кривичног дела силовања недвосмислено представља озбиљно тешко кршење Међународног права.

Са тиме бих затим кренуо и на конкретно кривично дело, односно на елементе кривичног дела сада силовања и који су елементи потребни да би кривично дело силовања било извршено.

Као што је негде наведено и у образложењу наше оптужнице, силовање представља свака сексуална пенетрација, без обзира колико незнатна вагине или ануса жртве пенисом починиоца или било којим другим предметом којим се починилац послужио, или уста жртве пенисом починиоца када до такве сексуалне пенетрације дође без пристанка жртве. Пристанак за ту сврху мора бити дат добровољно, као резултат слободне воље жртве, процењен на основу контекста постојећих околности. Субјективни елемент дела, за разлику од овог објективног, је намера да се постигне сексуална пенетрација и знање да се то догађа без пристанка жртве. Отпор жртве, што је врло битно, није услов за постојање кривичног дела, нити примена силе није сама по себи елемент кривичног дела силовања. То данас знамо и то је нешто што је део праксе. Силовање се тако рецимо може дефинисати као физички насртај сексуалне природе, почињен над неком особом у околностима присиле.

И сада долазимо до конкретних околности, односно нашег случаја. Према оштећеној није испољена физичка сила, Ви то знате, већ психичка принуда, изазивање страха за живот, јер је окривљени, између осталог, као што сам већ поменуо и о чему ћу још више говорити, био у униформи, заједно са још друга два војника и имао пиштољ и све остало. У вези с тим, Тужилаштво је става да у конкретном случају нису ни морале бити видљиве повреде од употребе физичке силе, а последице психичке природе су и данас присутне код оштећене, што произилази из њеног сведочења, као што сте и сами видели, али и материјалних доказа, па је неопходно узети у обзир околности те присиле које су постојале у конкретном случају, и то је нешто што је поново у складу са Међународним правом, али и досадашњом праксом Вишег суда у Београду. Поменуо бих ту пресуду К По2 7/11 од 04.06.2012. године или један од предмета Европског суда за људска права против Бугарске, број 39272/98 од 04. децембра 2003. године.

Када говоримо о основаности оптужбе и чиме је ја доказујем, прешао бих сада на исказе оштећених. Ви сте видели, оштећена је пред Вама сведочила и сигуран сам да нема потребе да Вас подсећам на емотивно стање и растројство у коме се оштећена налазила због последица силовања које је преживела. Ништа што бих ја данас рекао не може да појача, нити треба, утисак који сте надам се стекли када је пред вама, али и пред окривљеним свој исказ дала оштећена [REDACTED]. Њен исказ је између осталог, видели сте, потврђен налазом струке, односно вештака медицинске струке да је оштећена преживела то трауматично искуство односно да има тај синдром ПТСП.

Нећу поново пролазити сада кроз начин извршења дела, које много није било ни оспоравано. Оштећена је врло прецизно и детаљно, иако сте видели колико је то било трауматично и екстремно тешко за њу, описала нач ин на који је извршена пенетрација прво у купатилу, а затим и горе на спрату. Посветићу више пажње чињеници да је за оштећену у околностима како их је она описала није било реално, нити могуће да пружи отпор, те да је пенетрација извршена без њене сагласности. Сигуран сам да сте ви могли да замислите из исказа њеног, али и других исказа, после ћу помињати исказ [REDACTED], околности под којима се оштећена нашла након што су јој одвели мужа, сећате се, а затим троје војника са оружјем упада у њену кућу, и онда избацује њеног пријатеља [REDACTED], који ту седи са њом и када пред собом има оптуженог који јој

показује пиштољ и распитује се за њену децу, где се она налазе. Тако да бих ту само цитирао оштећену саму [REDACTED] јер њене речи боље него што ја то могу, описују у којој мери је могла да одбије да пође са оптуженим, а подсетићу вас само, да је пошла тако што је оптужени одвео за руку у купатило, тако да она каже: "Када ме је узео за руку, претпоставила сам шта је, сва сам била претрнута и знам да сам само рекла немојте ме молим вас дирати", или када описује догађаје у купатилу, каже: "Тада сам имала осећај да на кољенима ходам, немам ноге", или када каже: „Хвала богу да ми деца нису била код куће". То је најбољи показатељ околности тих присилних околности којима је она била изложена и због чега није могла да пружи било какав отпор, нити је требала.

Скренуо бих вам овде пажњу када говоримо о њеном исказу, на још једну околност коју не смете да занемарите, а то су време и друштвене околности које су владале у Босни и Херцеговини и конкретно у Брчком у време извршења кривичног дела. Знате да је оштећена [REDACTED] да је припадала патријархалној заједници, тако да је кривично дело извршено када је била сама и незаштићена јер је претходно одведен и злостављан њен муж, а чули сте на који је дело извршено и последице које је оно произвело за оштећену. Међутим, шта она ради поред свега тога – она поред, после тог силовања и у том шоку, скупља снаге, храбрости и буквално свима на које је наишла, успева да превали преко уста, као и свом мужу, шта јој се десило. Говорила је о томе [REDACTED] "званом [REDACTED]", полицајцу [REDACTED] који се први нашао на лицу места и инспектору [REDACTED], покушала да каже својој комшиници [REDACTED], а после рекла и комшиници [REDACTED]. На крају свега оштећена је скупила снаге да оде и на преглед код лекара, о чему ћу касније говорити. Тако да, оно што се провлачило кроз ово суђење од стране одбране, мислим да само и ово, а и касније ћу још неке чињенице цитирати, показује да нису тачни наводи одбране да је дело, кривично дело пријављено много година касније, да се ради о некој завери, због националности оптуженог, јер сте Ви пред собом имали жену која је урадила све што је у њеној моћи да пријави дело, одмах након тог дела и то Вам је лично потврдила, не само она, већ више сведока.

Поштовани суде, поменуо бих исказе сведока који су потврдили, сада говорим, присуство окривљеног на лицу места чиме је у потпуности оповргнута његова одбрана, Први међу њима или ја бих прво поменуо [REDACTED] [REDACTED] како су га називали, да вас то не буну, видели сте сведоке који су разјаснили и око [REDACTED] и око [REDACTED] и тих надимака које су они користили. Питали смо овде сведоке и мислим да је то све јасно, тако да [REDACTED] [REDACTED], упознати сте са његовим ранијим изјавама и видели сте га пред вама, видели сте једно искрено сведочење, у коме [REDACTED] описује оптуженог, како је био обучен, како је фактички предводио та два војника, када они упадају у кућу, у [REDACTED] кућу, идентификује га као [REDACTED] сина, описао вам је како га је из куће отерао управо он, оптужени и како је након што се, након сат времена након што се он вратио да види како је [REDACTED], прескочио ограду и поново га отерао, како не би могао да види [REDACTED]. И у ранијој изјави коју имате у доказима пред вама, он је идентификовао оптуженог као [REDACTED] сина. И сведокови искази су врло конзистентни у том погледу. [REDACTED] син, видели сте у изјавама, је управо тај који је главни, који предводи војнике, који прича и који се обраћа [REDACTED], те нема никакве недоумице да [REDACTED] говори управо о њему.

Скренуо бих Вам ту пажњу на неке ситне детаље исказа које по мом мишљењу указују на његову истинитост, указују на неоснованост ових навода одбране, да је ту

било неког договора или слично. Приметили сте или бих Вам ја скренуо пажњу, када [REDACTED] говори и у ранијим исказима, како му оштећена говори о тим шуљевима, како су, како се она жалила на те шуљеве, када је, како је причала, то сте видели, оптужени покушао и анално да је силује. Сматрам да то једноставно нису ствари којих би се они сетили о тим шуљевима да говоре и да управо они показују истинитост навода [REDACTED] и да то нису детаљи које није било могуће измислити. А онда у истом контексту не заборавите, да сведок [REDACTED] говори управо да је био присутан када је оштећена рекла да је силована и то присутан када је рекла и мужу и [REDACTED] и полицајцу [REDACTED] и потврдио да је оштећена вођена код доктора, чиме повезује и потврђује неколико других исказа у њиховој целовитости и материјалних доказа. У истом смеру, подсетићу Вас и на исказ [REDACTED], који потврђује све друге исказе, да му је оштећена одмах рекла да је силована и пружа Вам једну истиниту слику [REDACTED] који говори како је видео жену и мужа у тренутку када му она саопштава да је силована, како се они грле и како их онда и он, овај и [REDACTED] грли њих двоје заједно. Чули сте такође исказ сведока оштећене који није био присутан, знате и зашто, јер је одведен, али такође потврђује да његова супруга је рекла да је била силована њему, али и другим људима. Значи, потврђује и остале исказе сведока. А колико је о томе било тешко причати, видећете када [REDACTED] у једној од његових ранијих изјава, одговара на питање, да ли сте о томе касније још причали са [REDACTED], каже: „Нисам разговарао, и њему је било незгодно, нисам ради жене хтео“. [REDACTED] је и пред вама поновио да га је окривљени, кога је идентификовао као Вида, у ствари одвео на испитивање пре спорног догађаја. А затим пред Вама потврдио исказ своје супруге, као и исказ [REDACTED] и недвосмислено рекао да је за силовање од његове жене сазнао и [REDACTED] и инспектор [REDACTED], те потврдио и он да је његова супруга ишла на лекарски преглед.

И сада ми дозволите око тог лекарског прегледа да се само кратко задржим, лекарског прегледа који је и [REDACTED] поменуо. Ви данас пред собом имате доказ, материјални доказ да је оштећена ишла на преглед, те да том приликом није утврђено да је било трагова насиља извршеног над њом. Ми данас знамо и зашто, јер оштећена, као што сам рекао, није смела и није могла да се опире, није никада ни тврдила да је над њом насиље током силовања извршено. Међутим, ми данас знамо правни стандард да за силовање постојање отпора, није елемент, баш као ни примена силе. Међутим, лекарски налаз нам је још један детаљ, материјални доказ, који вам повезује целу ову причу, сведока, потврђује исказ сведока. Сведоци, наравно, правни лаици, нису ни знали оно што ми знамо и не схватају снагу сваког, па и овог доказа у својој целовитости. Па тако супруг оштећене, видећете, када га питају, да ли супруга има лекарски налаз, каже, „ваљда има“. Он не схвата значај тога. Ми данас тек пажљивом анализом схватамо значај његовог исказа и других сведока у том и у осталим деловима, који се независним чињеницама и у овом случају постојање материјалних писаних доказа, потврђују у том смислу. Али и поред тога, хтео бих само да вам поменем, назвао бих и независни сведоци, јер мислим да имате исказе сведока који показују опет оно што сам раније говорио, да [REDACTED] и оштећена нису могли да се договоре, јер су и други сведоци потврдили такве исказе и ту се враћамо на [REDACTED] звана „[REDACTED]“ или „[REDACTED]“, опет је то разјашњено током испитивања сведока, значи да када сведоци говоре о [REDACTED], односно [REDACTED], да се ради о комшиници [REDACTED] која је примила [REDACTED], тако да мислим да то није спорно. Значи, [REDACTED] је такође потврдила да је [REDACTED] био присутан у време непосредно након дела и на месту извршења кривичног дела. [REDACTED] је потврдила исказе осталих сведока, прво у погледу одвођења [REDACTED], њеног мужа, а затим и рекавши да је након спорног догађаја видела да [REDACTED]

прича [] шта се дешава, пре него што она дође. Значи, она такође потврђује и повезује исказе неколико сведока. На овом месту бих само, када говоримо о исказу [], ја бих се осврнуо на извесне недоследности у исказима [] и []. Чули сте, већ сам вас подсетио на изјаве сведока, а с друг стране, видели сте и чини ми се, то је моја, мој став, да су неки сведоци, као што су то сведоци [], нису били пред судом, спремни да кажу све што су знали, како не би претерано теретили оптуженог. Тако да је на повезане ове исказе оштећене и неколико сведока који су га помињали, [] само хтео да каже, не сећам се ничега. Сматрам и позиција Тужилаштва је да наравно [] био на лицу места и да зна више од тог просто – не сећам се. На жалост, не можемо да га натерамо да каже више од тога, али мислим да је то нормално. Очекивати је такве ствари од сведока и зато је искрен овај исказ који, помињем [], када прича да она није ни смела да чује и да неће да чује шта се дешава. Исто тако, ти сведоци као што је [] који живи у Брчком, вероватно уколико не морају, не желе да преко одређене мере терете оптуженог. Тако да ми је само жао што поред осталих чињеница, и [] није потврдио да се управо пред њим говорило као што су и други сведоци рекли, о идентитету окривљеног који је извршио кривично дело.

Такође, ситне недолежности одмах ћу вам ја скренути пажњу на њих, а сматрам да је у ситуацији када је прошло скоро тридесет година од догађаја, да су оне потпуно небитне, то су значи у опису времена, тих сведока, да ли је то било сат времена након догађаја, у ком тренутку је [] видела [], да ли је заједно са њом, [] и [] био [] одмах првог момента или није, мислим да је свима јасно и вама, да је у том времену, неколико сати у таквом страху и шоку, тешко запамтити тачан минут и све присутне, али је врло јасно из неких детаља које ћу вам сада поменути, да сви сведоци говоре истину и да је неспоран след догађаја, како су они рекли, а то су рецимо неки детаљи које опет ћу вам поменути, тог независног сведока [] потврђује, то су оне ситуације када сви говоре о том неком жбуњу из ког излази [] где је они налазе, то је како је рекла и оштећена [], потврдила и [] и то су неки детаљи који мислим врло јасно говоре о истинитости свих њих.

И на крају, неколико речи о идентификацији оптуженог. Ви сте видели да је оштећених двоје сведока идентификовало оптуженог, [] и [], супруг оштећене су сведочили како су претходно знали оптуженог, као сина [], његовог оца или зато што се представио као такав и да су и њега и оца знали из виђења, јер је то било врло мало место. [], као што сам већ поменуо, јасно сведочи како је Вида главни када улази у кућу, када предводи двоје војника јер је он био присутан када он улази у дневну собу, како се обраћа њему, када га избацује из куће. Постоје недоследности у исказу [] а и оштећене [] ко је коме први рекао да је војник који је силовао, управо Вида, односно Никица, како се раније звао. Међутим, у околностима оваквог кривичног дела, Тужилаштво, ја сматрам да је то нормално и да никако не може утицати на закључак да су сагласни у идентитету лица које је извршило силовање. И оштећена и [] знали су где је седео тај војник који је први ушао, знали су ко је говорио, знали су ко је избацио [] из куће, знали су ко је имао пиштољ, знали су ко је био тај висок млад, леп као лутка, који као да лети и знали су да је то исти тај који пита „да ли те је јебао неко млађи“ и знали су да је то исти тај који тражи новац од [] и који је најзад узео за руку [] и одвео је у купатило и тамо први пут силовао. После 27 година у шоку у коме је била [] одмах након силовања, она се сећа да је рекла [] где је седео војник који ју је силовао и да јој је

он рекао да је то Никица, Никица говорим вам претходно име Вида Лујић Никола сада, зато говорим Никица, док [REDACTED] у свом исказу каже да је [REDACTED] знала име и сама га рекла. Сматрамо да је због протекла времена потпуно нормално да се сећају другачије ко је коме рекао име оптуженог у ситуацији кад због других доказа није спорно да је то извршилац кривичног дела.

Скренућу вам ту опет пажњу на један детаљ у којем се слажу искази сведока и који повезује идентитет оптуженог кроз више тих исказа. Сећате се да је муж оштећене такође сведочио да га је управо оптужени одвео од куће, она је после потврдила о овоме и после потврдила оштећена која је сведочила да јој је приликом одвођења њен муж [REDACTED] предао новчаник, а да је оптужени када је већ био у кућу питао "где ти је новчаник што ти је муж дао". Оптужени је значи знао за тај новчаник јер је видео да јој га [REDACTED] предаје јер је он био тај који је [REDACTED] и одвео, и управо зато је новчаник и тражио од [REDACTED] која је морала касније да му га преда. Пред вама је сведочио значи и муж оштећене који није био присутан приликом извршења кривичног дела, али је он такође идентификовао Вида Лујић Николу и управо је то тај оптужени који је видео предају новчаника [REDACTED], а која касније наводи тог војника да ју је силовао. Тек сматрам да су и то детаљи који потврђују независно исказе ова два и онда ћете се ви када говоримо о том новцу сетити да сведокиња [REDACTED] коју неколико пута помињем такође сведочила да је сазнала да су војници претили [REDACTED] да мора да да новац, јер ако им [REDACTED] њима тамо каже да постоји више него што им је дала, они ће се вратити и заклати је.

Када говоримо о идентитету окривљеног, на крају морам да вас подсетим да је оштећена пред вама у извесној мери препознала окривљеног рекавши и поред свих тих отежавајућих околности, протекла времена и чињенице да она као силована вероватно покушавала да не гледа окривљеног и да га избрише из сећања, да је на суђењу гледала оптуженог приметивши детаљ о коме је говорила и раније, који њега издваја од других лица, односно да је имао у извесној мери грч на лицу односно "да му једно око жмига", она је то препознала овде пред вама. И не само она, чули сте на питање директно оптуженог ово је потврдио и сведок [REDACTED] чиме је потврдио исказ оштећене у том делу.

Поштовани суде, кратко, пошто сам анализирао исказе сведока, у оцени одбране само бих рекао да су сведочења која сам навео показала и да је оптужени говорио неистину у многим, односно у целом свом исказу, значи како у погледу своје војне припадности, чињенице да је имао оружје, униформу са црвеном беретком и да ти искази указују да је он уствари покушао да избегне своју одговорност тако што је говорио неистину и о другим чињеницама међу којима је врло битна и да није био у кући оштећене и извршио кривично дело које му се ставља на терет супротно изјавама свих сведока.

Окривљени Вида Лујић Никола је био свестан свог дела и хтео његово извршење, које стање воље и свести чини облик виности - директни умишљај, који смо му и ставили на терет.

На конкретни случај у вези закона и кажњавања примењују се одредбе КЗ Савезне Републике Југославије што је условљено одредбом закона која обавезује да се на конкретни случај има применити најблажи закон рачунајући време од његовог извршења до доношења пресуде.

У вези отежавајућих и олакшавајућих околности сматрам да оне које утичу на висину казне сматрам да на страни оптуженог нема олакшавајућих околности, а од отежавајућих околности мислим да је то [REDACTED] и сматрам да морамо да узмемо у обзир и интензитет психичких повреда које је оптужени нанео оштећеној, те та континуирана патња коју је оштећена доживела током инкриминисаног периода, која у заједници у којој живи траје све до данас, као што сам већ покушао да вам предочим, услед те тешке трауме коју је претрпела. У том смислу радње оптуженог биле усмерене на повреду интегритета и личног достојанства, што представља нарочито увредљиво и понижавајуће поступање наспрам жртве, тако да бих на крају свега овога за извршено кривично дело, имајући у виду тежину дела и отежавајуће околности које сам навео, предложио изрицање казне затвора у трајању од осам година.

Толико, судија, надам се да нисам био превише опширан. Хвала.

Председник већа: Хвала лепо, тужиоче. На реду је бранилаца окривљеног Марко Николић, адвокат [REDACTED], изволите.

Заврчна реч браниоца оптуженог, адвоката Марка Николића

Адвокат Марко Николић: Овако, ја ћу се у овој завршној речи највише бавити кључним чињеницама из оптужнице за које сматрам да јесу или нису доказане. Сама одбрана и припремање одбране је било отежано јер је прошло доста времена од инкриминушућег периода, сведоци потенцијални су помрли, неки су нестали, изгубљен је сваки контакт са њима. Окривљени такође није могао да путује ван Србије јер постоји потерница Босне и Херцеговине, он је могао само да се креће на територији Србије јер је Србија правоснажно одбила његову екстрадицију Босни и Херцеговини, тако да је и у том делу прикупљање доказа заиста било отежано.

Такође, многа документација која би нам користила у овом поступку је спаљена, уништена или нестала у рату. Многа документација која је важна се не зна у којој држави се налази, поготово везана за његову евентуалну припадност тој војној или паравојној јединици јер још не знамо каква је, собзиром да је тужилац, не знам да ли је био лапсус, али је рекао „војсци којој је припадао“, а све време се тврди да је паравојска. Ми не знамо заправо где се налази архива те јединице која је очигледно у некој мери негде постојала, али ми не знамо да ли је архива те јединице овде у Београду или у Брчком или у Сарајеву, ми не знамо где је то. Одбијени су сви доказни предлози одбране који су поднети, то је такође отежало утврђивање правог чињеничног стања.

Ја ћу се концентрисати на кључне чињенице из оптужнице, да будем што конкретнији. Овако, одбрана оспорава чињеницу да је оштећена уопште силована. Прва радња неког првосудног органа у смислу овог кривичног дела које је доказано да је извршено је саслушање пред Тужилаштвом у Брчком 2015., значи 23 године касније. Ми имамо усмени исказ сведока [REDACTED] да је оштећена њему пријавила дело, али немамо никакав траг, сведок [REDACTED] то није потврдио. Обојица се не сећају да ли је покренут икакав кривични поступак тим поводом, иако није било препрека јер је оптужени баш у то време већ био суђен за друга дела у тој истој држави. Такође, поставља се питање зашто је покренут поступак 20 година након завршетка сукоба

када је оптужени био доступан органима и Босне и Херцеговине и Србије и Немачке, што је јако битно, зато што је оштећена животно је нелогично да је она приликом аплицирања за азил у Немачкој да није пријавила да је била жртва ратног злочина и сама је рекла да је пријавила, да није рекла идентитет починиоца и сама је потврдила у једном од психијатријских налаза да је, и овде на главном претресу, да је показивала исечак из новина где је писало наводно име оптуженог, животно је нелогично да држава Немачка није проверила где се тај човек налази, а тај човек је више пута више година пријављен био и живео у Немачкој. Такође, све време се кретао по Босни и Херцеговини и нико га за то није испитивао. Након 2010. не знамо тачно које године, оптужени је испитиван пред Тужилаштвом за ратне злочине у Брчком више од четири сата и нико га за ово није испитивао. Испитивали су га као потенцијалног сведока, што и мислим да је повод за накнадно покретање овог поступка као притисак на њега да као потенцијални сведок многих злочина који се тамо јесу десили, евентуално сведочи о неким злочинима за које би се могла оптужити држава Србија, а који нису обухваћени тужбом Босне и Херцеговине пред Међународним судом правде у Хагу, где је та тужба одбијена, а те нове чињенице и ти евентуално нови злочини би могли бити повод за поновно покретање тужбе. Оптужени је живео у центру Брчког и заиста је свашта видео.

Самом силовању је присуствовала само оштећена, немамо другог сведока шта се ту заправо десило. На лекарском налазу, као што је речено, нема трагова силовања, јесте да није неопходно, али не знам у ком смислу је тај лекарски налаз достављен јер је чак његова валидност упитна јер се налази потпис доктора [REDACTED] за који он каже да није његов, печат за који каже да је његов. Он не може да идентификује који је лекар евентуално вршио преглед. У налазима психијатара из Немачке се у континуитету понављају ствари које демантују наводе оштећене, која наводи да је била жртва само једног овог ратног злочина, па се каже у налазу из 20. новембра 2003., цитирам „вишеструко силовање“. У налазу из 29. априла 2004., „више мушкараца ју је различито мучило од силовања до привидног погубљења“, што демантује наводе Тужилаштва да се уствари мислило на више радњи силовања од стране једног лица, што и коначно демантује први налаз од 15. априла '96. где стоји, цитирам „два млађа мушкарца“.

Такође постоје још неке нелогичности у њеном исказу. Када помиње количину новца, нормално је да се оштећена не сећа тачне количине новца, да не може да определи због заиста инфлације и валута које су се дешавале у том периоду, да ли је 70, 70.000, 30, 300, да се њен исказ и исказ сведока [REDACTED] не слажу то је разумљиво, али још што је јако битно, она каже у једном тренутку цитирам „не знам колико тачно, имала сам и хрватских пара“, каже „имала сам и хрватских пара“. Имајући у виду да се дело, да је инкриминушући период '92. година, да је она одмах након тога отишла у Немачку, где се вратила касније, доста година касније, како је могуће да је имала хрватских пара '92. кад је хрватска куна уведена '94. Такође сведок [REDACTED] је и у свом исказу пред Тужилаштвом у Брчком и у свом исказу овде на главном претресу потврдила да јој је оштећена причала о догађају, значи не да јој није причала, причала јој је и да јој је причала колико су јој узели пара, али да није спомињала да је била жртва силовања. Разумљиво би било да јој није ништа причала, оно што тужилаштво тврди није желела да прича, стрес, нећу да те слушам, али не, она јој је причала, причала јој о парама али о овоме није причала.

Што се саме радње силовања и начина на који је евентуално вршена обљуба тиче, став одбране је да оптужени није био ту и у том смислу се нећемо детаљно бавити, само ћу на једну нелогичност указати коју сам приметио током њеног исказа, при том ћу повезати два њена цитата, значи не да је то био лапсус, него је то био један у ранијој фази, један у каснијој. Она је у једном тренутку рекла, цитирам „једна од радњи обљубе је извршена окренути прса у прса“, а такође је рекла касније цитирам „силовао ме стојећи“. Значи прса у прса стојећи, собзиром да је оптужени виши од оштећене, став одбране да је то немогуће. Прса у прса стојећи, а он је виши од ње, немогуће.

Одбрана оспорава чињеницу да је оптужени то лице које је извршило силовање. Она га овде на главном претресу није препознала. Ми смо чекали, правили смо паузу, она је била потресена али она није препознала. Она је рекла „променио се, не знам, нешто ми се чини“, „јел можете да га препознате“, „ма не знам прошло је пуно година“, њен задњи одговор је био „не знам, прошло је пуно година, пуно година“. На инсистирање суда да је, наравно, јако важно за поступак, она га није препознала, сви ћемо погледати записнике, суд ће из записника видети да ли га је она тамо препознала или није у мери у којој мора бити искрено, јасно и потпуно препознавање. Њен супруг [REDACTED], такође га овде није препознао. Сви ћемо погледати записнике и видећемо, рекао је да не може да га препозна. Такође сви ћемо се сетити да се њен супруг у једном тренутку, а најмање у једном, а можда и више пута смејао током свог исказа, што је стварно немогуће собзиром за ово дело. Начин утврђивања да је то овде оптужени је остао нејасан, тотално. Она тврди цитирам „[REDACTED] ми је рекао да је он то“, мислећи на сведока [REDACTED]. Затим, цитирам „Долазио код њега у кафану“, а сведок [REDACTED] каже цитирам „Она је рекла да је то [REDACTED] син“, затим такође каже „Рекла је да је то урадио [REDACTED] син, ето тако је рекла“. Собзиром да се та кафана спомињала и на главном претресу и у њеном исказу пред Тужилаштвом у Брчком питање одбране је било за сведока [REDACTED] да ли је држао кафану али је суд одбио то питање, мислим да би нам то питање било значајно да даље разрадимо ту причу око утврђивања идентитета. Сведок [REDACTED] везано за утврђивање идентитета оптуженог каже „Нисам га познавао, сада га знам“, а затим каже „Познавао сам га из виђења“ и на питање одбране да ли га је познавао или га није познавао, касније је суд детаљно ушао у ту проблематику и питао га, ја из записника заиста нисам могао да видим, да закључим на који начин је он утврдио, да ли га је знао или га није познавао од раније. Постоје значајне разлике у исказу оштећене и сведока [REDACTED] које доводе у питање истинитост њеног исказа и поменутог сведока. Она доследно тврди да је комби у коме је оптужени био приликом тог другог његовог доласка, а трећег доласка групе војника, она доследно тврди да је у питању шарени комби, док сведок [REDACTED] у два наврата и на саслушању пред Тужилаштвом у Брчком и овде на главном претресу наводи да је комби био црвен. Значи постоји разлика, црвени и шарени. Комби је велика ствар да би се тако разликовао.

Јако битна ствар су термини доласка те три групе војника у којој је у последње две наводно био овде оптужени. Она наводи цитирам „Тај исти дан“, такође наводи 20. јуна, дакле она доследно тврди да су сви доласци група војника десили исти дан. Она тврди да је исти дан, док сведок [REDACTED] на саслушању у Тужилаштву у Брчком каже после доласка прве групе војника каже „После два дана њих четири-пет, а после дан или два пет-шест њих“. Дакле он тај период после два и дан или два, развлачи на три или четири дана, где је између сваког био два или дан или два размака, а она тврди да је исти дан. Он је доследан и овде на посебно питање одбране одговорио „био

размак између дан или два“. Мислим да је јако животни нелогично да оштећена и један од два кључна сведока дају различите исказе да се десило исти дан или са размацама дан или два, поготово у контексту приче колико је сати било, ко је дошао, да ли је прескочио ограду, ко је где преспавао, јако је битно да ли је исти дан или се то протезало на четири или пет дана. Постоји разлика око броја војника у исказу између оштећене и сведока [REDACTED], она доследно тврди да је ту био оптужени и још двојица, значи укупно три, док на посебно питање одбране овде на главном претресу сведок [REDACTED] каже „Вид плус четворица“, значи он каже да је било пет, она да је три. То је јако велика разлика у броју војника.

Постоје значајне разлике у исказима ње и сведока [REDACTED]. Стално се помиње његова припадност „Црвеним береткама“ и ту је та припадност, ту је боја капе јако битна у тој припадности, то је нешто што одређује ту јединицу те „Црвене беретке“, црвене беретке, четири „С“, то што се помиње. Она тврди доследно и у Тужилаштву у Брчком приликом саслушања и овде на главном претресу да је имао црвену капу, док сведок [REDACTED] све време тврди да је у питању СМБ, нисам, рођен сам касније, нисам служио ту војску у којој су биле те СМБ капе, нисам уопште, али колико сам сазнао СМБ је сиво-маслинаста боја. Значи јако битна је разлика да ли је црвена или је сиво-маслинаста. Такође јако битна разлика у оружју. Оштећена све време тврди да је он носио пиштољ, пиштољ и наводи као средство и предмет и нешто значајно за извршење кривичног дела, док сведок [REDACTED] доследно тврди да је он имао аутомат. Аутомат и пиштољ су велика, велика је разлика, то није нешто да се помеша да ли су две врсте пиштоља, да ли је аутомат или полуаутомат, обична пушка или полуаутоматска, значи пиштољ и аутомат и константно се те две разлике провлаче, као и те разлике у боји капе. Такође постоји, као што је, тужилац је сада поменуо као доказ у истинитост исказа сведока [REDACTED] и оштећене да су они навели где на ком месту на тој, како они кажу по локалном нагласу, где је ко седео на сећији, где је оптужени седео на сећији, а постоји битна разлика у њиховим исказима јер она каже у исказу пред Тужилаштвом у Брчком, „Седели сви на сећији“, а он такође пред Тужилаштвом у Брчком каже „Двојица су стајала у ходнику“, то је такође битан положај да ли су сви седели или су двојица стајала у ходнику, поготово у контексту каснијег потврђивања приче кроз то где је ко седео, ако постоји разлика да ли су уопште сви седели и где су се налазили.

Одбрана оспорава чињеницу да је оптужени уопште био војно способан. Он како је рекао у својој одбрани није служио војску, отпуштен је из војске као емоционално незрео. Одбијен је доказни предлог одбране да се од Министарства одбране БиХ или евентуално Србије као правног следбеника те тада бивше Југославије прибави информација да ли је он служио војску. Он је у својој одбрани навео да је пре почетка сукоба у Босни и Херцеговини и током почетка боравио у азилу у Немачкој као тражилац азила, што је, одбрана је опет упутила доказни предлог да се од Министарства правде Србије путем међународне правне помоћи прибави информација од немачких надлежних државних органа када је евентуално он боравио у азилу јер би нам та информација била битна због две ствари. Прва, зато што он заиста није могао да кажемо да има, да то назовем алиби, јер заиста није могао да се сети као ни било ко од нас где је био 20. јуна '92., после толико година, а не искључује могућност да је можда чак и био у Немачкој, то је прва ствар. Друга, он уколико је пре рата, као што тврди, боравио у Немачкој у азилу и почетком рата, и ако се, како се тврди оптужницом на самом почетку сукоба, а 20. јун '92. и јесте почетак сукоба, прикључио јединици за коју се тврди да је нека паравојна и специјална јединица, поставља се питање где је он

могао проћи обуку ако није служио војску у бившој Југославији и ако је пре почетка рата и на почетку рата када би евентуално могао да прође неку ванредну војну обуку у некој паравојној формацији у шуми негде, ако је он тада боравио у Немачкој. Не постоји ни једна његова фотографија у било каквој униформи. То је јако чудно, ми имамо сви породичне фоторафије по медијима, по новинама, гомилу фотографија рецимо из Другог светског рата где је погинуло десет пута више људи него у овом рату, чак постоје фотографије из Првог светског рата, чак неке и из Балканског рата, значи ми немамо ни једну фотографију човека који је, у то време би било логично ако је био припадник неке војне јединице да је негде остала нека фотографија. Сматрам да није доказана чињеница да је био припадник српских оружаних снага. Он је као што је познато из мешовитог брака, [REDACTED], што не би била сметња да [REDACTED] буде евентуално припадник српских оружаних снага, било је таквих припадника, али овде се поставља питање да ли је он могао бити припадник српских оружаних снага имајући у виду да је он више пута овде навео у својој одбрани да је као неко ко је био [REDACTED] и у то време прилично имућан имао имовинских спорова са лицима српске националности и са лицима који су били припадници, како се каже српских оружаних снага. Он и дан данас води имовинске поступке са лицима који су били припадници српских оружаних снага. Значи ти поступци и дан данас трају, где је он имао проблема [REDACTED]. Он је у својој одбрани изнео да је током одслужења затворске казне за време рата у Бијељини, што се опет враћам јер је јако битно на ону чињеницу да ли је покренут кривични поступак у то време наводног извршења дела, што нису могли да потврде сведоци [REDACTED] и [REDACTED], значи он је био у то време доступан органима, [REDACTED] поставља се питање зашто не би био. Е, сада да се вратим на ову чињеницу његове припадности српским оружаним снагама, он доследно у својој одбрани тврди да је био смештен у затворску јединицу „за лица друге националности“, да је под том шифром био. Прошло је доста година, није могао да доведе сведоке, та лица других националности који су били са њим у ћелији, са којима се он налазио, као лице друге националности. Чак је навео да је у питању ћелија 8, зато је одбрана одмах на почетку доказног поступка предложила да се од Министарства правде Републике Српске прибави та информација могуће је да они у својој архиви имају евиденцију ко је где служио затворску казну и да су подводили стварно под неком шифром лица друге националности, јер би нам тај доказ јако битан био за то евентуално утврђивање како је он припадник српских оружаних снага ако је служио казну као лице друге националности. Одбрана сматра да није доказана чињеница да је он био припадник „Црвених беретки“.

Опет ћу гледати да будем што конкретнији. Сведок [REDACTED], овде на главном претресу каже „Није био припадник“. Свдок [REDACTED] каже „У почетку није био сигурно“. Имајући у виду да је инкриминушући период 20. јун '92. то је почетак рата. Затим сведок [REDACTED] каже „Не знам да ли је учествовао у некој акцији“. Сведок [REDACTED] такође на посебно питање одбране није знао да каже која су евентуално била задужења оптуженог у јединици, који му је евентуално био чин и није знао да наведе ниједну ратну операцију где је евентуално оптужени учествовао. Поставља се питање ако ниједан сведок није могао да каже који је његов чин, које је његово задужење, у којој је евентуално ратној операцији учествовао, на који начин ми евентуално можемо утврдити да је он био припадник те јединице, на основу чега? Да ли је он ако се евентуално сликао, али немамо ни то са црвеном беретком, да ли ако се евентуално хвалио [REDACTED] да би се заштитио? На основу чега смо ми овде ових записника које имамо утврдили да је он био припадник „Црвене беретке“ када нико не зна ништа о томе, о ниједној његовој ратној операцији.

Остаје даље нејасно, што је по мени јако битно за овај поступак, каква је то јединица којој је оптужени наводно припадао. Став Тужилаштва је да се то ради, доследно се тврди да се ради о некој локалној паравојној јединици, мада је овде у завршној речи речено „Војсци којој је припадао“, претпостављам да је био лапсус, али ајде изјасниће се Тужилаштво. Тужилаштво дакле све време тврди да су то неке самозване паравојне јединице, а сведок [REDACTED] каже „Добио позив из Војног одсека“. Сведок [REDACTED] каже „Био сам у резерви војске па су ме позвали“, затим каже „Ваљда су војсци припадали“. Затим додаје, исто [REDACTED], „Обуку су вршили они који су прошли обуку капетана Драгана. Неки су и командири били“. И сведок [REDACTED] спомиње у свом исказу „Капе Драганове“ и такође наводи да су [REDACTED], брата од оштећене [REDACTED], истукли цитирам „Аркановци“. Е, сада ми ту имамо једну велику конфузију, шта се ту дешава, каква је то јединица, какви „Аркановци“, какве капе Драганове, каква обука инструктора који су били код капетана Драгана, каква је то паравојна јединица где се добијају позиви из Војног одсека, где сведоци Тужилаштва кажу као што сам цитирамо „ваљда да су војсци припадали“. Ја позивам Тужилаштво да нам изнесе детаљније, да нам разјасни...

Председник већа: Претпостављам да је то реторички, браниоче, не можете Ви да позивате Тужилаштво. Мислим да сте у заносу, али добро, наставите.

Адвокат Марко Николић: Тачно, да. Овако, постављам питање ко је, када и где основао те „Црвене беретке“ у Брчком? Мислим, ми морамо нешто знати више о тој јединици. Ја немам намеру, нити оптужени, он ће овде, ризикује свој боравак на слободи не желећи да уплете људе из Републике Србије да нешто каже што је он као сведок видео не као припадник јединице, него као сведок који је живео у Брчком и који је видео нешто, не жели даље да разрађује ту тему, али ја као његов бранилац морам, мени је дужност да укажем на све што је битно из ове оптужнице, а што сматрам да није доказано. На основу чега ми можемо утврдити да је он био припадник неке оружане формације ако не знамо ништа о тој оружаној формацији? Е, сада, поставља се питање ко је, када и где основао ту јединицу? Ко је, када и где евентуално расформирао? Мени она и даље постоји. У којим је евентуално ратним операцијама та јединица учествовала да би се могла сматрати оружаном формацијом, како гласе наводи у оптужници. На чијој страни је та јединица, у којој ратној операцији, на чијој страни је евентуално учествовала да би се могла сматрати српском оружаном формацијом? Какве везе има евентуално са тим поменутих капама Драгановим и инструкторима капетана Драгана који су прошли обуку из Книна, какве везе са тим као што каже сведок [REDACTED] неким „Аркановцима“? Зашто ми је та веза битна? Зато што уколико та јединица има везе са капетаном Драганом, ако та јединица има везе са „Аркановцима“, па онда можда та јединица и има везе са каснијим „Црвеним береткама“ и јединицом за специјалне операције у оквиру Ресора државне безбедности за коју је опште познато да је настала од некадашњих припадника војске коју је основао капетан Драган у Книну која је боравила у неком тренутку у Босни и чији припадници су после били у „Црвеним береткама“ јединица за специјалне операције у Ресору државне безбедности. Зашто ми је битно? Зато што ми овде у Београду имамо архиву Безбедносно-информативне агенције као правног следбеника некадашњег Ресора државне безбедности у чијем саставу се налазила јединица за специјалне операције под називом „Црвене беретке“ за коју је општепознато да је настала од припадника који су, у чијем саставу се налазила Јединица за специјалне операције под називом „Црвене беретке“ за коју је општепознато да је настала од припадника који су прошли обуку код капетана Драгана у Книну који је то основао, који су једно време

боравили у Босни. Ако је то та јединица, зато је тај доказни предлог био одбране, да нама БИА да неке, врло могуће да има неку архиву ако је то та јединица из Брчког из 1992. године, да видимо ко је био члан, ко је био командант, да нам да потенцијалне сведоке, да нам укаже да ли је он био припадник или није, шта је радио, где се евентуално налазио у том периоду.

Ја сам, за крај, оптуженог упознао својевремено као бранилац по службеној дужности у поступку екстрадиције коју је Босна и Херцеговина покренула против њега [REDACTED]. Мени је било чудно да га неко терети да човек у тим годинама наводно пљачка неке продавнице по Брчком, као дело неког старијег малолетника или тако нешто, он уверавао да је то само повод за нешто друго, да га траже или као сведока или као оптуженог, као учесника рата. Ја сам сматрао да је то класична нека одбрана, неког оптуженог, свако има своју причу и свако тврди за себе да је невин. Међутим, када сам почео мало више да му верујем? Када је Република Србија, значи све време током поступка екстрадиције...

Председник већа: Браниоче, ове интимне моменте између Вас и окривљеног, то заиста није предмет за завршне речи. Није ствар у дужини, ствар је у теми. Дакле, то када сте Ви почели да верујете Вашем клијенту, одиста није предмет.

Адвокат Марко Николић: Прекидам с тим, слажем се, ево овако. Само да кажем, чим је завршен поступак екстрадиције, правноснажним одбијањем Србије за изручењем, ја сам позван из овог суда са обавештењем да се против њега ипак води поступак за ратни злочин. Поставља се питање, зашто током тог поступка екстрадиције док је он био доступан сво време и органима Босне и Херцеговине, био седам месеци у притвору у Новом Саду? Зашто нико није спомињао да он има жив поступак за ратне злочине, а био је жив, јер је оштећена дала исказ 2015. године? Значи, три године пре тога. Зашто то нико није помињао? Сматрам да је циљ био да се он изручи за то дело, па да се касније испитује на ове околности, јер између Србије и Босне и Херцеговине у Споразуму о изручењу не постоји предвиђено изручење за кривична дела ратних злочина, иако по специјалитету Босне и Херцеговине у том случају не би смела да му суди за дело за које није изручен. Претпостављам да је био тај мотив. Оптужени ме је питао шта може да очекује у овом случају, ја сам рекао, очекивања су једино могу формирати на основу судске праксе.

Председник већа: То је такође оно о чему сам говорио. Шта су Ваше жеље, шта су Ваши разговори, то заиста није тема.

Адвокат Марко Николић: Прихватам, судија.

Председник већа: Морате, мислим.

Адвокат Марко Николић: Прекидам с тим. Ја као бранилац заиста нисам пронашао сличну судску праксу, где је оволико времена прошло, а да оптужени није нека личност која би била недодирљива и заштићена, да је оптужени доступан, да није неки високо рангиран, колико је времена прошло, да немамо лекарски налаз, да постоје све те недоследности у исказима које сам навео, да не знамо ништа о тој јединици. Заиста сличну судску праксу нисам нашао и зато нисам могао никаква, никаква очекивања, оно што сам сигуран да ће суд имати јако, јако тежак поступак да утврди кривицу.

У договору са оптуженим се нећу бавити олакшавајућим околностима, јер сматрамо да у овом поступку није доказано да је он починио дело које му је стављено на терет и предлажем доношење ослобађајуће пресуде.

Председник већа: Хвала лепо, браниоче. Изволите, окривљени. Приђите овде за говорницу и укључите микрофон. Прво ћу Вас питати, обзиром да сте чули завршну реч Вашег браниоца, да ли сте са њом сагласни, да ли је прихватате у потпуности?

Оптужени Вида Лујић Никола: У потпуности.

Председник већа: Добро, изволите.

Оптужени Вида Лујић Никола: Добар дан и поштовање. Па, незгодно ми је да причам, али ево рећи ћу пар речи, нећу Вас гњавити претерано. Ако бих слушао Тужилаштво, значи ја сам у гадном сосу, значи то је.

Председник већа: Бирајте речи за почетак, бирајте речи. Нису све речи прикладне за суд.

Оптужени Вида Лујић Никола: У проблему сам.

Председник већа: Покушајте да се изражавате без употребе.

Оптужени Вида Лујић Никола: Значи, ја ово дело нисам починио, нисам никога силовао, нисам никоме претио, нисам никоме отимао и не знам колико пута. Можда ја довољно не исказујем да то нисам. Значи, ја нисам никога силовао, нисам никога убио, нисам никада ништа лоше урадио. Ја сам само прозивао људе. Игром случаја, имам мало дужи језик и то је чињеница. Али ја на неправду нисам баш имун и онда морам. Значи, затвор, затвор, није спорно. Значи јесам ја, ја сам компромитована особа, значи морао сам да будем и манијак и криминалац, зато што сам био у таквом окружењу, где је немогуће било не видети оно што се дешава око мене. А ја сам противник тога. Не знам како да, ништа нема горе за мене, значи борим се са самим собом, најстрашније да се не поистоветим, то јест да не постанем оно што они желе и да ја не будем оно. Значи, страшне патње проживљавам. На страну што имам значи проблема те врсте, где не могу да задржим посао, јер сам ратни злочинац, где не могу да задржим стан, здравствено, где ме осуђују сви, док се не утврди. Овде се ради да се ја прогањан значи искрено сам прогањан, цело време, значи ја нисам могао. Неко је врло лукаво, ја претпостављам ко је, не бих се сада бавио оно, да нагађам, читаво време значи се мени пакују одређене ствари. Ако причају сви криминалци, ја сам био у затвору, био сам једини крив који је признавао, ја сам људи крив, јер сви су недужни. Овде се ради значи о конкретним стварима. Значи, људи износе нешто што није само контрадикторно, него што је лаж, чиста лаж. А зашто је то тако? Значи, ја не могу да докажем да сам ја лице друге националности. Рецимо РТС сам писао, у ствари писао је адвокат, да добијемо тај значи, кунем Вам се.

Председник већа: Вама се на терет не ставља да сте лице друге националности, не знам у односу на кога друге.

Оптужени Вида Лујић Никола: Не, не, ја само...

Председник већа: Сачекајте да Вам кажем, морам да Вас усмерим. И због тога немојте да причате о стварима које Вас овде оптужницом не терете. Изјашњавајте се о оптужници и изведеним доказима на околности утврђења чињенице, из оптужнице, немојте ме прекидати, ја на то имам право да Вас прекинем и то само под законом прописаним условима, Ви мене не можете прекинути. Дакле, изјашњавајте се о наводима оптужнице и изведеним доказима и ни о чему више. Дакле, сад крећете шире од онога што Вас оптужница терете, лице друге националности. То већ по који пут слушамо данас у судници. То и Ваш бранилац спомиње. Немојте прекидати ово што ћу Вам рећи. Дакле, будите стрпљиви и слушајте оно што желим да Вам кажем. Немојте о томе да причате, јер то није тема суђења, као ни о другим стварима о којима бисте или сте евентуално хтели да говорите, а нису тема суђења. Усредсредите се на наводе оптужнице и доказе који су изведени током суђења. Јесте ме разумели? Да ли сте ме разумели? Само ми то реците.

Оптужени Вида Лујић Никола: Мислим, мој интелект каже да јесам, али...

Председник већа: Ја не знам шта Вам каже интелект, ја желим да чујем од Вас шта сте и да ли сте разумели ово?

Оптужени Вида Лујић Никола: Јесам, разумео сам.

Председник већа: Изволите наставите.

Оптужени Вида Лујић Никола: Моја улога значи ратног злочинца и овога што сам учинио из разлога зато што смо ја и моја породица били лица друге националности, требало нам је отети. Да ли ме чујете, значи, кунем Вам се, да. Ја спомињем ту телевизијску изјаву где је једанаест пута само неко ко ми је пренео, значи речено да ја под именом и презименом, значи Никица Вида, лице друге националности, значи из Хрватске, када је [REDACTED], звани [REDACTED], мој бивши зет, имао процес, процесуиран је, значи долазио је, нон-стоп је [REDACTED] слао неке људе, зато што није одговарало да такви постоје у граду, јер су спречавали злочине. И онда је он мене увек као слабу карику користили су мене да би њега притискали. И шта се дешава? Значи, ја сам јавно прозиван као лице. Какав ја командир, не разумем ја уопште, ја уопште не разумем шта ти сведоци причају, не знам шта им је. Раде за нечији интерес, за [REDACTED] и ове, мислим, нећу о њима да плујем. Значи могу, али не желим. Долазимо у позицију да ја, ја нећу да будем жртва, нисам то хтео ниједне године, нисам никад хтео да будем, ја сам дрзак. Био сам и говорим, значи позадина свега тога, откуд ја манијак. Па, морам да будем, јер слушајте ме овако, да сам био криминалац и убица, ја бих био можда и високо котиран, јер убица и ови којекакви лопови, они су котирани високо, они се цене. Манијак не може. Замислите лице друге националности, замислите Хрвата који је силовао Српкињу. То је страшно у затвор кад дођете. Е то је управо мени рађено. Сада нећемо да их зовемо и прозивамо. Зна се тамо, народ зна, за то. [REDACTED]. Ако је потпарол полиције [REDACTED] значи на нашој земљи бесправно узео и направио кућу и други људи који су дошли...

Председник већа: Други пут Вас опомињем да не скрећете са теме, други пут.

Оптуђени Вида Лујић Никола: Ја не знам како да се одбраним, осим да Вас убедим, не да Вас убедим. Значи, РТС није дао, да Вам могу презентовати да сам ја заиста био прогањан као такав. Како ја као командир, као учесник војске. Ја сам некаква страшна „црвена беретка“ остао. Ја немам појма о чему људи причају. Ја нисам никог силовао, ја нисам никоме ништа отео. Значи, ја шта сам радио, када је госпођа питала да ли сам кога убио. Можда сам и убио, госпођо, пуцао сам, викали су „Алах уекбери“, било је врло незгодно, тамо на оним сликама сте показали, ту је био празан простор, то су накнадно сада неке куће направљене, то је био брисан простор. Моја кућа је била у том неком шпицу јако близу. Нормална ствар да ћете пуцати кад сте угрожени. Значи, нисам гледао да убијем никога, значи не носим никога на души, мирна ми је савест, као што нисам никога ни силовао. Ради се, шта сам ја ишао радити? Ја сам будала ишао, пуштао голубове и све који су били завезани да не поцркају од глади и остало. Ја сам радио увек неке ненормалне ствари и увек сам био по томе познат да сам ја чудан. Гледао сам у складу са људским некаквим моралом да негде нешто урадим. Никада нико, ово што су урадили госпођо [REDACTED], па то је за осудит. Какве ја везе имам са тим? Не да нисам урадио, већ немам везе с тим. Људи, једноставно причају причу, ето. Значи, како може да каже један [REDACTED] који зна се шта је радио, како може један [REDACTED] да прича неке приче? Па, зна се, зато што, зна се ко је ко био, зна се. Значи, неко је врло мудро, врло лукаво приредио ми значи криминалне радње, значи ја не могу да се крећем, значи пре тога су ми, пре седам, осам година су ме испитивали. Нико ме из Сарајева није испитивао на околности моје кривице, него су тражили да ли је неко из Србије учествовао, да ли познајем [REDACTED], да ли познајем [REDACTED], овога [REDACTED], да ли познајем значи одређене ликове, ко је диго мостове, колико људи је страдало. Људи су само испитивали значи за учешће Републике Србије у овоме. Ја кажем, људи, ја сам лице друге националности, опет тврдим то. Шта ја могу више да знам од [REDACTED] који је давао значи...

Председник већа: Опет причате о теми која није предмет суђења. Значи, није тема оптужнице.

Оптуђени Вида Лујић Никола: Треба неко да покрене то да види зашто сам ја стављен у контекст тога.

Председник већа: Позивам Вас да се вратите на оптужницу. Ако је то све што сте имали да кажете, можете сести.

Оптуђени Вида Лујић Никола: Рећи ћу само још ово, рећи ћу само још ово. Значи нисам учинио то, значи то понављам, нисам учинио дело, значи силовање нисам починио, нисам никоме ништа отео. Евидентно је значи, имате тамо, значи низ нелогичности. Ја чак шта више нисам ни прочитао све изјаве. Значи толико ми је одвратно, значи кад ме терате да се бавим тим. Значи, толико имам отпор, имам страхан отпор да то све узмем да прочитам, гади ми се. То су људи који су седели и заједно су пијанчили. Претпостављам да је [REDACTED], овај сведок [REDACTED] да је заједно са пушком седео са осталим који су чували улице, јер он се тако дрско човек понаша и такве ствари изјављује, да је то требало исто утврдити. Значи, у војној евиденцији код [REDACTED] мене нема. Постоји можда вероватноћа да он постоји, јер такви ликови су, значи он је отишао слободно, значи постоји вероватноћа да постоји негде неки папир да је он носио ту пушку и чувао као мој отац и још људи неке друге националности, они су углавном чували улице. Човек је, можда Ви не видите, али ја не

могу, човек долази, одлази, буде, значи то су такве неуклопљене ствари, шта сам ја фантом, који је, не разумем, ништа не разумем. Значи, стварно не разумем, значи не знам. Није ми дозвољено. Прво и прво, ево, Тужилаштво има своја три сведока из јединице. Зашто из те јединице није још неко дошао, рецимо да га ја познајем, зашто мени није омогућено да ја позовем још некога од њих? Можда сам и ја требао да позовем још неке од људи који би можда рекли да сам ја пио кафу у тој јединици у бесцаринској зони зато што је било три апарата за кафу. Ја не знам откуд. Нисам у свом животу нисам био у тој јединици, никад нисам био на постројавању, никад нисам био. Ја сам био у својој кући и шетао сам по својој слободној вољи. Јесам се понашао мало дрско, то је чињенично, значи до 1993. године када су ми рекли да ми морају одузети пушку и да су ме слали на регрутацију и то има негде записано. Значи ја стварно не видим разлог да ја будем значи војни обвезник, „Црвена беретка“. Ја бих волео, ја сам тражио, мени нису дозвољавали да се дружим, да идем са њима у акцију да радим, зато што су се плашили да ме неко убије с леђа. Ја сам имао неколико покушаја, пуцали су на мене. Значи исто као што имам рањавање, где кога год да питате, значи, рећи ће вам, тамо кад сам упуцан, рећи ће вам да сам ја сам се ранио. А има чињеница.

Председник већа: Ви опет говорите по инспирацији, већ да говорите о оптужници. Ово је четврти пут,

Оптужени Вида Лујић Никола: Не знам шта друго.

Председник већа: Па, ја одиста не могу да Вам дам савет шта ћете рећи у завршној речи. Ако нисте направили пре тога некакав концепт.

Оптужени Вида Лујић Никола: Мени је само жао што нисам...

Председник већа: Дакле, ако говорите по инспирацијама, ово може да траје. Имате сво време овога света, ако причате о теми. Ако не причате о теми, немате више ни секунд. Дакле, ако наставите да причате о томе.

Оптужени Вида Лујић Никола: Још ћу само ово да наведем. Значи оштећена за коју ми је јако жао, али знало би се, значи о мом насиљу би се знало тачно. Рећи ћу Вам само још једну ствар, значи, ја опет не могу да докажем, јер ми није ни дозвољено, није ми ни пружена шанса ни могућност. Значи госпођа [REDACTED] ме познаје, а како ме познаје? Познаје ме као некога, значи да сам јој нешто урадио, да сам био пред њом, да сам је силовао, она би рекла, то је онај момак што вози мотор, она би рекла, то је [REDACTED] другар. А ко је [REDACTED] То је [REDACTED] син. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] су четири сина од његовог брата [REDACTED] са којима сам се ја дружио.

Председник већа: Имали сте могућност да је подсетите за време испитивања.

Оптужени Вида Лујић Никола: Не, ја то причам Вама, мени то није дозвољено. Значи, мени то није дозвољено. Јер госпођа [REDACTED] има ћерку [REDACTED] која је ишла са мном у основну школу. Они би сви рекли значи на основу нечега по чему сам ја познатији. Рекли би, да, био је тај и тај, био је тај што се дружи са [REDACTED]. А да Вам још ово кажем за ово мигање и остало. Тај [REDACTED], сви знају ко је тај човек, сви знају ко је био. Жена описује [REDACTED], коме, једног шизофреничара. Ја не могу да докажем то, коме се то око, зато сам ироничан и циничан, када овде, Ви сте ме упозорили, безобразан сам. Значи када ми причате о оку

и устима да се криве, то је [REDACTED] који је био ујутру са ЗТ и то су радили зато што су они седели ту, не знам ни ја. Он им је покрао, он је пуцао, они су пуцали по кући, они су им отели, они су урадили. Жена лично описује [REDACTED]. То је [REDACTED]. Зашто то Тужилаштво није утврдило? Господине судија, да видите тог господина [REDACTED] онда би Вам било јасно ко је тај кога описује госпођа [REDACTED]. Мени не можете ставити да ми око мига и да су ми се уста пореметили. То ради [REDACTED], шизофреничар, који је имао једно време, који је мени исто претио, као и [REDACTED], исто као и [REDACTED], они су мени сви претили, мени претили. Не можеш ти командир „Црвених беретки“ да претиш. А зашто су ми претили? Хајде питајте се, зашто су ми претили? Зато што сам имао [REDACTED]...

Председник већа: Јесте ли завршили излагање оптужнице?

Оптужени Вида Лујић Никола: А ништа, ја се извињавам, боље да сам ћутао оваквом причом. Нисам крив, само да Вам кажем, нисам никог силовао. Молим Вас, значи, ослободите ме, немам везе с тим. Нећу ништа да причам. У сукобу сам са самим собом, значи да одвежем језик и да причам значи да причам приче. Значи, поједох се жив, зато што ме једна страна притишће, друга ми пакује, а трећа, не знам да ли има разумевања или нема. Значи, нисам крив, нисам никога силовао. Да ли ме чујете? Ја нисам никакав командир био, немам везе с тим. Волео бих да сам био „Црвена беретка“, да сам био озваничен. Значи, била би ми част и понос. Дружио сам се са њима, познајем значи многе од њих. Али нема везе са мном. Хвала и извињавам се што Вас гњавим.

Председник већа: Можете сести.

Оптужени Вида Лујић Никола: И овако безобразан.

Председник већа:

Председник већа објављује да је главни претрес завршен.

Пресуда ће бити објављена дана:

19. септембра 2019. године са почетком у 13 часова, судница број 1.

Уколико та судница не буде била слободна, на улазу у суд добићете упутство у којој ће судници пресуда бити објављена.

Довршено у 10 часова и 58 минута.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА